



Osudy zapomenutých hrdinů

Publikace vydaná v rámci projektu realizovaného na základě usnesení vlády č. 1081 z 24. 8. 2005

Dokumentace osudů aktivních odpůrců nacismu, kteří byli po skončení druhé světové války postiženi v souvislosti s opatřeními uplatňovanými v Československu proti tzv. nepřátelskému obyvatelstvu

Zdeňka Kokošková a kolektiv

Edmund Hünigen

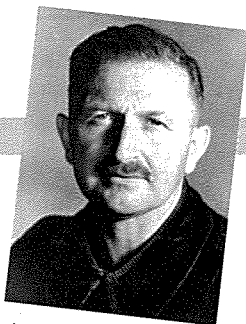
č. 5

jméno: Edmund Hünigen

datum narození: 22. 1. 1897

místo narození: Heřmanice

zemřel: 3. 4. 1971, Liberec-Ruprechtice



osud

Edmund Hünigen patřil k zakládajícím členům komunistické strany v Československu i v Německu. Za první republiky byl činný v komunistickém a odborovém hnutí, mimo jiné působil jako člen českého zemského zastupitelstva. Ve 30. letech 20. století aktivně vystupoval proti nacistickému nebezpečí.

za okupace:

Hned po okupaci českých zemí byl zatčen. Prošel několika věznicemi a v roce 1940 byl převezen do koncentračního tábora Flossenbürg.

po válce:

Po válce začal pracovat v informační kanceláři Antifašistického výboru v Liberci a znovu se politicky angažoval.

Zůstal věren Československé republice a byl prokazatelně protinacistického smýšlení.

Edmund Hünigen pocházel z početné rodiny dělníka na pile a švadleny. Jako nejstarší z jedenácti dětí se musel starat o své sourozence. Po škole se vyučil tesařem. Od mládí pracoval v dělnických organizacích a často se zapojoval do potyček s německou nacionalistickou mládeží. V letech první světové války sloužil v rakouském námořnictvu. Ke konci války byl pro své levicové smýšlení vězněn na severodalmatském ostrově Susak. Po návratu se oženil s Hedwigou Luciovou, která byla aktivní nejprve v sociálnědemokratickém, později komunistickém ženském hnutí.

Po vzniku Československa navázal Hünigen úzkou spolupráci s říšskoněmeckou sociálnědemokratickou levicí. Zapojil se do Svazu Spartakus a do vytváření komunistické organizace v příhraniční saské Žitavě. Za to byl z Německa vypovězen a začal opět politicky působit ve svém rodišti. V lednu 1920 patřil k zakladatelům komunistické organizace v Heřmanicích. V březnu 1921 se zúčastnil zakládajícího sjezdu německé komunistické strany v Liberci a v listopadu téhož roku byl delegátem na slučujícím a zároveň ustavujícím sjezdu Komunistické strany Československa v Praze. Byl členem okresního vedení KSČ ve Frýdlantu v Čechách a zároveň i ústředního výboru a revizní komise strany. Působil také v komunistických odborech a pracoval jako redaktor německého časopisu Vorwärts (Vpřed) a odborářských periodik vycházejících v Liberci. V letech 1928-1938 zastupoval KSČ v zemském zastupitelstvu, v němž působil jako člen různých komisí. V tisku i na četných shromážděních vystupoval proti nebezpečí nacismu. Ve svém domě vybudoval tajnou skrýš, v níž měl uschovány zbraně i politickou literaturu.

Na počátku října 1938 s rodinou uprchl do českého vnitrozemí. Bezprostředně po okupaci zbytku republiky byl v Praze 17. března 1939 zatčen a předán gestapu. Prošel několika nacistickými věznicemi, koncentračním táborem Sachsenhausen a v roce 1940 byl převezen do koncentračního tábora Flossenbürg. Po osvobození na jaře 1945 využili Američané jeho jazykových znalostí při vydávání dokladů vězňům.

Manželce s dcerou se podařilo emigrovat do Velké Británie, na britské ostrovy uprchl i jeho bratr Gerhard, který zde vstoupil do československé zahraniční armády. Syn Edmund zůstal v protektorátu, a proto musel v roce 1941 narukovat do wehrmachtu, kde sloužil u dálkového výzvědného letectva. Na počátku roku 1945 se pokusil dezertovat, ale byl zatčen. V rakouském Villachu se mu však podařilo uprchnout ke skupině jugoslávských partyzánů, s níž se podílel na dobývání rakouského Klagenfurtu.

Po válce se rodina sešla opět v Liberci. V letech 1945-1946 pracoval Edmund Hünigen jako zmocněnec KSČ v informační kanceláři Antifašistického výboru zřízeného při liberecké okresní správní komisi.

Edmund Hünigen

Do kompetence této komise spadalo prověřování žádostí a následné udělování statutu antifašisty a příprava dobrovolného vystěhování německých antifašistů do Německa. Po zrušení kanceláře na podzim 1946 Hünigen pracoval v kamenolomu v Liberci-Ruprechticích. Před odchodem do důchodu v roce 1957 byl krátce zaměstnán na krajském sekretariátu KSČ v Liberci. V roce 1958 svědčil v Bonnu v procesu proti bývalým dozorcům ze Sachsenhausenu Gustavu Sorgemu a Wilhelmu Schubertovi. I jako důchodce pracoval politicky v různých organizacích, přednášel pro veřejnost a vystupoval v médiích. (jp)

č. 19 / 19
pres

POLICEJNÍ ŘEDITELSTVÍ V LIBERCI.

Čís. J.282/Pres.

v Liberci dne 26. února 1952.

Komunistická agitace
mezi školními dětmi.

Odděl.
Opis. Čís.
P.č.

Státnímu zastupitelství
v
Liberci.

V poslední době bylo pozorováno, že komunistická strana hledí pořádati bez úředního povolení schůzky dětí školou povinných, aby byly získány pro hnutí komunistické. Mimo jiné se o pořádání takového shromáždění pokusila K.S.Č. také v Ruprechticích, kde dne 24. února 1952 bylo shromáždění akt. adj. Romanem Benešem za přítomnosti obvin. Františka Sedláka a Františka Šony rozpuštěno. Při tom bylo zjištěno:

V kuchyni bytu Edmunda Hünigenova v Ruprechticích bylo shromážděno celkem 24 školních dětí, nejvíce ohlapod, z nichž některé děti seděly u stolu a některé stály. Uprostřed mezi těmito dětmi stál Gerhard Hünigen, zaměstnanec komunistického krajského sekretariátu, narozený 15. října 1915 Herma - dorfu, okres Frýdlant, tentéž příslušný, svobodný, bez vyznání, syn Edmunda a Amy, který dle domněnky odbyvá se shromážděnými dětmi každou středu odpoledne udánlivě besídku; ve skutečnosti se však jedná o komunistickou školu, kterou mají školní děti býti získány pro komunistickou myšlenku a proto, udi se dívky spívají komunistické písně. Hünigen jim předčítá z komunistických knížek.

Při příchodu do místnosti ležely na stole, před shromážděnými dívky peníze. Když byl jeden z přítomných ohlapod otázan, komu tyto peníze patří, počaly některé z přítomných děti si bráti peníze ze stolu spátky, takže na stole zbylo po odchodu dětí ještě 135 Kč. Když byly dívky otázeny k jakému účelu tyto peníze přinesly, odpověděly dvě, že nevědí na co.

Z těchto dvou otázaných dítek, přineslo jedno 10 Kč a druhé 5 Kč.

Po chvíli dostavil se majitel bytu Edmund Hünigen a udal, že peníze, které leží na stole přinesly dívky pro letní ubytování v tak svaných "Sommerlagerech" což jistě nezakládá se na pravdě, jelikož se nemohl Gerhard Hünigen ani Edmund Hünigen sbírací listinou, neb nějakým sdácnamem kolik každé z přítomných dítek přineslo, prokázati.

Pravděpodobnějším jest, že peníze tyto byly dítkami přineseny na udržování školy v bytě Hünigena a neb na zakoupení nějakých školních pomůcek jako brožůrek a pod., k čemuž byly jistě dívky přednášejícím Gerhardem Hünigenem vyzvány. Případ oznamuji za účelem zavedení trestního řízení.

Policejní ředitel:
Žák v.r.

Odděl. 2
Čís. 10
P.č. 16

POLICEJNÍ ŘEDITELSTVÍ v LIBERCI.

V Liberci, dne 26. února 1932.

č.j. 289/pres.

Komunistická agitace
mezi školními dětmi.

PŘEDUPRAVENÍ
č. 28826/1
19

Sledování
2 0. VII. 1932
dne 29. 7. St. M.
29/11/32

Prezidium
mestského úřadu

P R A Ž E

dovolaji se předložiti opis trestního oznámení učiněného na
Gerharda Hünigena.

7. srpna 1932 č. 413/pres

Policejní ředitel:

28826/1

8267
1932

17
Jak
19/III 1932
19/III 1932

Zpráva libereckého policejního ředitelství

z roku 1932 o sledování komunistické agitace bratrů Hünigenových mezi mládeží (NA)

Věš: Komunističtí činitelé,
odjezd do ciziny.

28

Zemský úřad v Praze /Dr Vít/, hlásí telefonicky
dne 26. října 1938 o 11 hod. 50 min. toto:

"Řada komunistických činitelů, kteří budou jmeno-
váni níže, zažádala zde o povolení k odjezdu do ciziny, t.j. k vy-
dání doložky na cestovních pasech.

Jsou to tyto komunističtí činitelé:

- 1./ A p p e l t Rudolf, poslanec,
- 2./ D ě l i n g Rudolf, "
- 3./ S c h e n k Florian, "
- 4./ W e n d e r l i c h Josef, senátor,
- 5./ G a l l Josef, sekretář,
- 6./ F r e u n d Ludvík, redaktor,
- 7./ K n e s o c h k e Karel, sekretář sport. svazu,
- 8./ B a y e r Otto, ředitel družstva,
- 9./ K ů c h t e r Fritz, ředitel družstva,
- 10./ Z a p Robert, člen zemského zastupitelstva,
- 11./ S c h r a m m Augustin, sekretář,
- 12./ K r e i b i c h Karel, senátor,
- 13./ K o r b Robert, šéfredaktor "Rote Fahne",
- 14./ G r ů s s l Karel, senátor,
- 15./ B a b e l Kurt, sekretář, býv. poslanec,
- 16./ H a d e l Adolf, bývalý poslanec,
- 17./ E h r l i c h Hugo, redaktor,
- 18./ B e n d a Kurt, sekretář,
- 19./ H ů n n i g e n Edmund, člen zem. zast.,
- 20./ B a u e r f e i n d Karel, sekretář,

Seznam nejvýznamnějších komunistů německé národnosti,

*kteří po okupaci českého pohraničí žádali o povolení k odjezdu do ciziny
(včetně E. Hünigena - č. 19) (NA)*

Vložka čis. 6 k návrhu na udělení čs. vyznamenání

Jméno, příjmení (akad. titul): **H ü n i g e n Edmund**

Hodnost, druh zbraně a branný poměr: **vojín v záloze - pěchota**

Místo a datum narození, domovská příslušnost: **22.1.1897 Heřmanice u Frýdlantu v Č.
příslušný Heřmanice u Frýdlantu okr.
Frýdlant v Č.**

Národnost: **čech** Zařazení: **úředník ISČ,**

Dosud vyznamenán: **nebyl.**

První přeznanění a nominování jeho 1948 dějepisce a v odborné a vojenské oblasti
Stručná charakteristika činu s udáním místa a dne: **Již za první republiky se staral o
smířlivé vyrovnání mezi Čechy a Němci. Pro toto získával jako komunistu
nižší vrstvy z řad německého národa, dělníky a rolníky. Byl poslancem
za komunistickou stranu a jako takový byl ihned po příchodu Němců
zatčen a uvězněn a to pro velezradu. Zatčen byl dne 17.3.1939
Propuštěn dne 4.6.1945
Vězněn Oranienburg-Sachsenhausen a Plöckenburg.**

Svědčkové činu: **Hanus Jan poslanec Liberec Husova ulice
Zápotocký Ant. předseda vlády Praha.
Dr. Dolanský Jaromír Praha VII, Antonínská 4**

Navržen k vyznamenání (jm):

Podpis a posudek
velitele vojskového tělesa:



Podpis velitele,
který vyznamenání navrhuje:

Předseda:
Wolker Artur

Podpis a posudek
příslušného vyššího velitele:

Jednatel:
Jahůdko Miloslav.

Rozhodnutí MNO: